

Kinder Torah[©]

Parashas Toldos

The Flowing Well

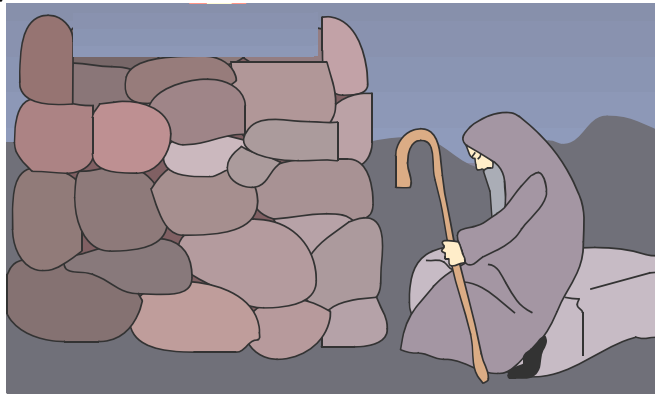
“**A**nd the servants of Yitzchak came and told him about the well they had dug, and they said to him, ‘We have found water!’” (Bereshis 26:32). The Torah devotes quite a few verses to describing the various wells that Yitzchak opened. Avraham Avinu’s servants had dug several wells. The Pelishtim filled them with earth, thereby stopping them up. Yitzchak’s servants came along, cleared away the dirt, and unstopped the wells. What is the significance of all this?

The Opta Rav, in his sefer, “Ohev Yisrael” presents a novel and interesting interpretation of this verse. The well represents the wellsprings of Torah knowledge, wisdom, and understanding found within every Jew. When the well flows, the *neshama* (soul) prospers. Sometimes the well cannot flow properly. Why? It is stopped up. With what? With the *ofor* (earth) of which we are made. This represents the physical body, which can overpower the well of the *neshama* and prevent it from flowing. Each and every Jew must “open his well” by removing the excess *gashmius* that blocks up his *neshama*. A person can accomplish this in a positive way, by busying himself with Torah and mitzvos, which have the power to weaken the *gashmius* and remove the spiritual dirt.

However, some people have huge obstacles preventing their well from running. They need extra help unblocking it. Hashem brings upon them His “*middos ha’din*” (strict judgment) in ways that are unpleasant. People’s eyes suddenly open, as the blockage that was preventing them from seeing Him is removed. The verse expresses this process as “the servants of Yitzchak”. They (Yitzchak’s *middos ha’din*) are sent to unstop the well. They successfully fulfill their mission and become transformed. “And they (the servants of Yitzchak) said to him” (Bereshis 26:32). The word for “said” is “*vay-agidu*”. The Opta Rav explains that this is similar to the word “*megged*” - sweetness. Once the servants perform their mission by removing the dirt, they become sweetened. The person does not look upon the “*middos ha’din*” bitterly, because they have helped him.

“**W**e have found water!” (Bereshis 26:32). The wellspring of Torah and wisdom begins to flow again, after the well has been unstopped. And all of the harsh “*dinim*” are transformed to sweet *rachamim* and *chassadim* (merciful and kind deeds) as a result of the great thing that they have accomplished.

*Kinderlach . . .
The Opta Rav gives us a very positive view of “middos ha’din”. Sometimes we encounter unpleasant events. We get sick or injured. We have a conflict with a difficult person. We lose a significant amount of money. We are stuck in a crowded bus, or a long line at the post office, testing our patience to its limits. The Opta Rav tells us to cheer up. We have met the “servants of Yitzchak”. They were sent to help us clean up the well of our neshama. Welcome them with simcha, and allow them to do their job. See the Hand of Hashem in it all. They will be transformed from bitter to sweet, and you will feel Hashem’s rachmonus, helping you to get closer to Him.*



Admit It

Eisav was hungry. He had had a busy day. He had committed five of the worst *aveyros* (sins) and now he was famished. Yaakov was cooking beans. “Eisav said to Yaakov, ‘Pour into me (my mouth) some of that very red stuff, for I am exhausted’” (Bereshis 25:30). The Medrash Rabba explains that this is the way to feed a camel; pour the food into his mouth. Eisav wanted to be fed like a camel. He was very hungry. Yaakov would give the food to him, but for a price – Eisav’s *bechora* (first-born rights). What were these rights? The *bechoros*

would serve in the Beis HaMikdash (were it not for the *chet ha’egel* [sin of the golden calf]). All of the reward for all of the sacrifices offered in the Beis HaMikdash belonged to Eisav and his descendants. How did Eisav value this? It wasn’t worth a plate of beans. “I am going to die, so of what use to me is this *bechora*?” (Bereshis 25:32). Eisav was extremely hungry. And so, he sold the *bechora* for the beans. He let his hunger get the best of him.

Then Eisav did something even more surprising. The Medrash Rabba relates that he brought in a group of jokers who made fun of the *bechora*. As the verse states, “And Eisav scorned the *bechora*” (Bereshis 25:34). Rav Leib Chasman explains in his sefer, “Ohr Yohel” that this is the way of a person whose desires rule over him. He was hungry. He made a mistake and let his hunger overtake him. However, after he ate, the hunger was no longer burning inside of him. He should have regretted his mistake. Instead, a different desire overtook him – *kovod* (honor). He did not want to admit that he was wrong. Therefore, he devised a way to justify his *aveyra* (sin). He scorned the *bechora*. This is the way of a *rasha* (evil person). He does not use his G-d given intelligence to overcome his desires. Instead, he is ruled by them, and falls deeper and deeper into sin.

*Kinderlach . . .
“Motty, time to come in the house.” “But Imma, I’m having so much fun playing in this mud.”
Motty, please come home now, and clean off your shoes before you walk into the building.” Motty reaches the entrance of the building. The floors are nice and clean. He does not feel like wiping off his shoes. “No one will see me,” he thinks. And so, he walks on the clean floor, leaving muddy footprints. As he reaches the first floor, he hears footsteps behind him. “Who is there who made this floor all dirty?” The man hurries up the steps and finds Motty with his muddy shoes running toward his door. “Young man, why did you dirty this nice clean floor?” Motty answers back, “I didn’t do it!” The man’s face falls. “If a person does not admit his mistakes, what hope does he ever have of correcting them?”*

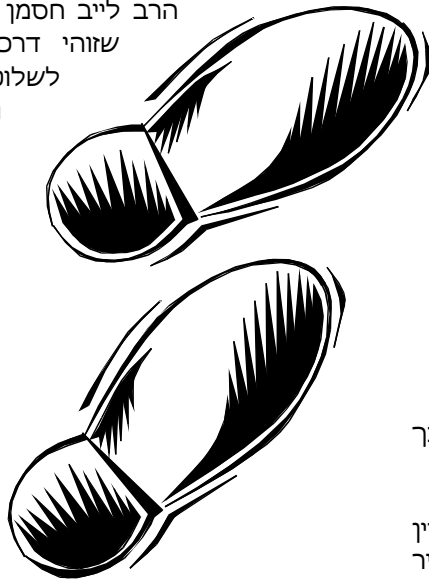
הגדרת לבנר

פרשת תולדות

להודות בטעויות

עשיו היה רעב. הוא היה עסוק מאוד כל היום. הוא עבר על חמש עבירות חמורות, וכעת היה רעב ככלב. יעקב בישל עדשים. "ויאמר עשיו אל יעקב 'הלעיטני נא מן האדום האדום הזה, כי עייף אנוכי' (בראשית כ"ה, ל'). במדרש בראשית רבה מובא שזוהי הדרך להאכיל גמל: יוצקים את המזון לתוך פיו. עשיו רצה שיאכילו אותו כמו גמל. הוא היה **מאוד מאוד** רעב. יעקב היה מוכן לתת לו את הנמז, אך רק תמורת הבכורה, כלומר, הזכויות המיוחדות של עשיו כבכור. מה היו הזכויות האלה? הבכורות היו עתידים לשרת בבית המקדש (אם לא היו חוטאים בחטא העגל). כל השכר על כל הקרבנות שיוקרו בבית המקדש היה אמור להיות של עשיו וצאצאיו. וכיצד העריך עשיו את השכר הזה? בפחות מצלחת עדשים. "הנה אנוכי הולך למות ולמה זה לי בכורה?" (בראשית כ"ה, ל"ב). עשיו היה **מאוד מאוד** רעב. וכך, הוא מכר את בכורתו תמורת קערת עדשים. רעבו התגבר עליו.

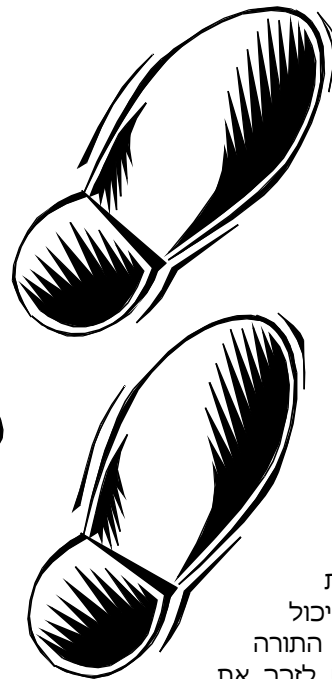
ואז עשה עשיו דבר מפתיע עוד יותר. במדרש בראשית רבה מובא שהביא קבוצת לצים שילעגו על הבכורה, כפי שאומר הפסוק "ויבז עשיו את הבכורה" (בראשית כ"ה, ל"ד). הרב לייב חסמן זצ"ל מסביר בספרו "אור יהל" שזוהי דרכו של אדם שנותן לתאוותיו לשלוט בו. הוא היה רעב. הוא טעה ונתן לרעב שלו להכתיב לו מה לעשות. אך לאחר שאכל, כשהרעב כבר לא הציק לו, היה עליו להתחרט על מעשהו. אך במקום זה, השתלטה עליו תאוה אחרת – התאוה לכבוד. הוא לא רצה להודות בטעותו, ולכן מצא דרך להצדיק את העבירה שלו – וביזה את הבכורה. כך דרכו של רשע. הוא לא משתמש בשכל שנתן לו ה' כדי להתגבר על תאוותיו. במקום זה, הוא נותן לתאוותיו לגבור עליו, ושוקע



יותר ויותר בתוך החטא.

מעין נובע

"ויבאו עבדי יצחק ויגדו לו על אדות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו מים" (בראשית כו, לב). התורה מתארת בכמה פסוקים את הבארות אשר חפר יצחק. עבדי אברהם אבינו חפרו בארות רבים. אך הפלישתים באו ומלאום בעפר. שנים לאחר מכן באו עבדי יצחק, חפרו שוב באותם מקומות ומצאו בארות של מים חיים. מה המשמעות לכל זה?



הרבי מאפטא בספרו "אוהב ישראל" מביא חידוש מענין ומפרש כך: הבאר מסמל מעיין. נביעות מים מסמלת את ה"מים חיים" של חכמה, בינה ודעת המצויים בלב כל יהודי. כשהבאר שופע, הנשמה משגשגת. לפעמים הנשמה אינה יכולה לנבוע כראוי. מדוע? הנשמה חסומה על ידי יסוד העפר ממנו אנו עשויים. הגוף הפיזי, מתגבר כאן על הנשמה ומונע ממנה לנבוע. על כל יהודי "לחפור את הבאר ולהסיר משם את כל הדברים המעכבים ומונעים הנביעו". כלומר, לפתוח את החסימה שבבאר על ידי הסרת הגשמיות המיותרת החוסמת את הנשמה. אדם יכול לפנות את העפר על ידי לימוד התורה ושאר מצוות, כי יש בהם הכוח לזכך את נשמתו. אולם, ישנם אנשים שיש להם עפר רב החוסם את נשמתם, מסביר הרבי. הם זקוקים לעזרה יתירה בהוצאת הגשמיות. ה' שולח להם את מידת הדין בצורת יסורים. ואז עיניהם נפתחות לרווחה, ועל ידי כך מזדככת הנשמה.

בפסוק כתוב, "ויבאו עבדי יצחק". יצחק מסמל את מידת הדין שנשלחה לפתוח את הבאר. "ויגדו לו על אדות הבאר" – מסביר הרבי מאפטא, "ויגדו" מלשון "מגד" – שהוא לשון מתיקות. לאחר שהשליחים עושים את תפקידם, ומסירים את העפר, הם הופכים למתוקים. אל לו לאדם להתמרמר על שליחים אלו של מידת הדין, כי הם מסיעים לו. "מצאנו מים" – הבאר שהיא הנשמה מתחילה לנבוע שוב. כל הדינים הקשים מתהפכים לרחמים וחסדים גדולים כתוצאה מהשליחות שנעשתה.

ילדים יקרים...

"מוטי, הגיע הזמן לבוא הביתה" "אבל אמא, אני כל כך נהנה לשחק בבז' כחץ". "מוטי, בוא הביתה עכשיו בבקשה, ונגב את נעליך לפני שאתה נכנס לבניין". "מוטי הגיע לכניסה לבניין. הרצפה בחדר המדרגות היתה נקייה, אך לא התחשק לו לנגב את נעליו. "אף אחד לא יראה אותי", חשב, ואז המשיך בדרכו כשהוא מותיר אחריו טביעות רגליים בוציות על גבי הרצפה הנקייה. כשהגיע לקומה הראשונה, שמע מאחוריו קול צעדים. "מי מלכלך את הרצפה?" האיש השואל עלה במדרגות ומצא את מוטי ממחר להכנס לביתו. "הי ילד, למה לכלכת את הרצפה?" "אני לא עשיתי את זה" ענה לו מוטי בחורה. פניו של האיש נפלו. "אם אדם לא מודה בטעותו, איך יוכל לתקן?"

ילדים יקרים...

הרבי מאפטא נותן לנו גישה חיובית מאוד ל"מידת הדין". לפעמים אנו חולים או פצועים, יש לנו מחלוקת עם אדם קשה, אנו מאבדים סכום כסף נכבד, אנו נמצאים באוטובוס צפוף מאוד או תור ארוך בדואר או בבנק, ואז נבחנת סבלנותנו. הרבי מאפטא מעודד אותנו. נפגשנו עם עבדי יצחק. הם נשלחו לזכך את נשמתנו. קבלו אותם בשמחה ותנו להם למלא את תפקידם. ראו את ידו של ה' בכל. הם יתהפכו ממר למתוק. תוכלו להרגיש את רחמיו של ה' העוזרים לכם להתקרב אליו.